

UNIVERSITATEA “BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEATRU ȘI TELEVIZIUNE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEATRU ȘI FILM

DOMENIUL TEATRU ȘI ARTELE SPECTACOLULUI

DOCTORAL THESIS
TEZĂ DE DOCTORAT
- REZUMAT -

**DRAMATURGY AS THINKING: A DELEUZIAN APPROACH TO
THOUGHT CREATION IN CONTEMPORARY THEATRE FORMS**

Scientific Coordinators/Coordonatori științifici

Prof. Dr. Univ. Marian Popescu

Prof. Dr. Univ. Bojana Kunst

PhD student/ Doctorand:

Alexandra-Maria Pâzgu

Cotutelle Project with Justus Liebig University Gießen
Proiect în cotutelă cu Universitatea Justus Liebig din Gießen

CLUJ-NAPOCA

2018

Dramaturgy as Thinking: A Deleuzian Approach in Contemporary Theatre Forms

Dramaturgia ca Act de Gândire: O Perspectivă Deleuziană în Forme de Teatru Contemporan

Rezumat

În contextul artistic și politic actual dramaturgia ca practică de creare de conținut/sens nu mai poate fi redusă la domeniul/disciplina teatrală. Istoric, noțiunea a fost aplicată în sensul unui dramaturg al casei, cu o funcție secundară în instituția teatrală. Din perspectiva procesului de creație dramaturgia este practică individual sau colectiv în contexte de teatru devised, de dans contemporan sau alte forme și proiecte interdisciplinare. Redefinirea noțiunii de dramaturgie ca instrument de creare de conținut în practici postnarrative și interdisciplinare a fost vizibilă influențată de teorii venind din filozofie, estetică precum și de teorii și practici care vizează mișcarea în ceea ce a fost definit ca dans conceptual.

Cu toate acestea, majoritatea perspectivelor se referă la procesul dramaturgic din momentul de creație și exclud momentul de “attendance”. Deși unele referințe definesc dramaturgul de proces ca “ochi exterior”, “primul spectator”, sau “al treilea ochi”, aceste perspective nu pot include complexitatea procesului de “attendance” din forme contemporane; deoarece complexitatea dispozitivului teatral și procesul de attending nu pot fi pur și simplu reduse la percepția unei subiectivități construite sau/și la interpretarea semiotică. Urmărind cercetarea din Performance Studies care aduce Filozofia în proximitatea gândirii conceptuale în proiecte artistice, această lucrare investighează dramaturgia ca “work of actions” (practică a acțiunilor) în momentul vizionării/de attendance al unui spectacol.

Principala întrebare vizează funcționarea dramaturgiei ca “work of actions” și posibilitatea de a funcționa ca act al gândirii. Despre ce fel de gândire putem vorbi în acest caz? Pentru a răspunde la această întrebare, pornesc de la ipoteza unei paralele între practică teatrală și filozofie cu ajutorul noțiunilor de reprezentare și expresie, ca două strategii diferite de gândire și comunicare. Ca urmare, noțiunea de dramaturgie este analizată în paralel cu câteva noțiuni deleuziene, ca process de gândire în momentul de *attendance*, o abordare diferită față de alte scheme comunicaționale mai convenționale,

care analizează sensul ca o problemă de decodare a mesajului. În mod convențional, dintr-o perspectivă dialectică asupra artei (și a teatrului) ca reprezentare a realității, dramaturgia poate fi înțeleasă ca un instrument de creare de sens permițându-i privitorului să întrebe: ce înseamnă? În acest sens, noțiunea de dramaturg și dramaturgie pot fi considerate intermediari între conținut și expresie, artist și spectator, interior și exterior. În acest proces de obiectificare dramaturgia se preocupă, pe de o parte de construcția sensului (în momentul creației) și pe de altă parte, cu decodarea sensului (din perspectivă spectatorială). În mod alternativ, Deleuze oferă o critică a modelului reprezentării în filozofie, unde actul gândirii nu mai depinde de un subiect gânditor care percepe lumea ca obiecte perceptibile și decodificabile. Pentru Deleuze, actul gândirii are loc atunci când există un decalaj între formă și conținut. Urmărind linia gândirii lui Deleuze, studiile de caz ilustrează exemple în care sensul este creat în momentul de *attendance*, cu focusul pe potențialitatea dispozitivului performativ de expresie; studiile de caz nu corespund tipologiei de teatru dramatic, nu se încadrează unei scheme lineare și nu conțin structuri dramatice recognoscibile sau repetabile.

Mai exact, analiza arată cum anumite concept din filozofia Deleuziană funcționează în proximitatea dramaturgiei ca “work of actions” în cele trei studii de caz: “Die Sanger ohne Schatten” de Boris Nikitin (2014), “Abecedarium Bestiarium” de Antonia Baher (2013) și “While we were holding it together” de Ivana Müller’s (2006). Obiectivul principal al acestei cercetări este de a analiza dramaturgia ca un mod de gândire/filozofie aplicată și de a-I interoga specificitățile și modul de funcționare. În acest sens, teza dorește să aducă o contribuție la dezvoltarea noțiunii dramaturgiei ca practică de organizare a gândirii în artă.

Mai mult decât atât, lucrarea poate fi privită ca o alternativă la simpla critică a mecanismului teatral, ca o propunere pentru noi moduri de gândire în teatru, care vine după cunoscuta și clasicizata sciziune între teorie și practică în artă. Totodată, lucrarea își propune să influențeze atât practicile de *attendance* cât și pe cele de creație, metodologiile de lucru cât și pe cele de vizionare scurtând astfel distanța dintre cercetare academică și practică artistică.

Cuvinte cheie: dramaturgie, attendance, Deleuze, reprezentare, expresie

Cuprins

Abstract	3
Zusammenfassung	5
Acknowledgements	7
List of Abbreviations	12
List of Deleuzian Notions that Are Used Throughout This Paper	13
Links to the Videos of the Three Shows	14
List of Photos	15
PART I. A STUDY ON DRAMATURGY	18
Chapter 1. Introduction	18
1.1 The Object of Study: A New Perspective on Dramaturgy	18
1.2 The Approach. Dramaturgy and Deleuzian Thinking	20
1.3 Structure of the Paper	22
1.4 Research Impact	26
Chapter 2. Research Design	29
1.1 Theoretical Approach. Dramaturgy as Work of Actions	29
2.2 Deleuzian Studies and its Link to Performance Studies	31
2.3 Conceptual Framework. From Representation to Expression in Philosophy and in Art	33
2.4 The Conceptual Approach. Thinking with Deleuze	36
2.5 Hypothesis	39
Chapter 3. On Methodology	42
3.1 Dramaturgical Analysis vs. Dramaturgy as Thinking	42
3.2 The Deleuzian Highway	43
3.3. Introducing the Notion of Becoming	45
Chapter 4 Terminology	49
4.1 On the Evolution of the Idea of Dramaturgy	49
4.1.1 Dramaturgy, Roots – Theatre as Representation of National Identity	52
4.1.2 Brechtian Roots- The Production Dramaturg	54
4.1.3 The Evolution of Dramaturgy in Postdramatic Theatre	56

4.1.4 Director and Dramaturg	57
4.1.5 From the Outside Eye to Applied Dramaturgy	60
4.1.6 From Text to Performativity	61
4.1.7 Spectatorship	62
4.2 Dramaturgy and Contemporary Dance	65
4.3 Conceptual Art and Dramaturgy as Thinking	67
4.4 Cvejić's Expressive Concepts	70
4.4.1 Expression, Immanence and Representation as Modes of Thinking	72
4.4.2 The Problem as the Actualization of an Idea	74
4.5 On the Notion of Performance and its Use	76
4.5.1 Potentiality (Conceptual vs. Phenomena)	80
4.5.2 Back to Piper	83
4.6 On the Interactions of Performance with Dramaturgy	86
4.7 Dramaturgy in Drama Studies vs. Performative Dramaturgy	91
PART II. REANALYSING DRAMATURGY	94
Chapter 5. Dramaturgy as Inheritance of Drama Studies	94
5.1 What is left from Drama (Action) in Dramaturgy?	94
5.1.1 Going Back to the Continental Roots	94
5.2 Theatre and the World: Action, Dialectics and Apparatus	97
5.3 On the Notion of Dialectical	101
5.4 Back to Narrative Constructions in Theatre	104
5.5 From Dramatic Structures to the Concept of Becoming	108
5.6 The Notion of Apparatus	112
PART III. CONCEPTS AT WORK	115
Three Cases Studies as Examples of Performative Theatre	115
Chapter 6. The First Case Study: The Deleuzian Concept of Sensation and Sensational Thinking in "Sänger ohne Schatten" by Boris Nikitin	118
6.1 Sensation and the Critique of Kant	118
6.1.1 Overcoming the Kantian Dualism	120
6.1.2 The Notion of Sensation in "Francis Bacon. The Logic of Sensation"	121
6.1.3 The Difference between Sensation and Perception	123

6.1.4 The Diagram	126
6.1.5 Sensation and the Body/Three Syntheses that Make Sensation Appear	128
6.2 “Sänger ohne Schatten” by Boris Nikitin	131
6.3 Synthesis as a Process of Making Sensation Visible	133
6.3.1 The Figure, the Fields of Colour and the Contour	133
6.3.2 The Figure as Difference	137
6.3.3 Vibration or the Connective Synthesis: the Construction of a Single Series	138
6.3.4 Resonance: The Convergence of at Least Two Series	139
6.3.5 Forced Movement: the Affirmation of Divergent Series	140
6.3.6 The Expression of Rhythm at Multiple Levels	144
6.3.7 Vibration/ Isolation in Rhythm	145
6.3.8 The Convergence and Forced Movement of Rhythm	148
Chapter 7. The Second Case Study: Becoming Animal and “Abecedarium Bestiarium” by Antonia Baehr	149
7.1 From Virtual to Actual	150
7.1.1 The Theatre Dispositive	150
7.1.2 Antonia Baehr as Herself: “I am many” “Ich bin die anderen”	152
7.1.3 Antonia Baehr is Becoming Bear	154
7.1.4 Back to Theater	156
7.2 The Becomings in Abecedarium	160
7.2.1 The Forest Tarpan & Affect	161
7.2.2 The Sea Cow	164
7.2.3 Instead of a Conclusion; Becoming Animal and Attendance	165
7.3 Dramaturgy as Actualization of the Virtual	168
7.3.1 Virtuality and Movement	170
7.3.2 Subject/Object Repositioning: Part-Subject/Part-Object	173
7.3.3 The Field and the Parable of the Soccer Game	175
Chapter 8. Third Case Study: Theatre as Abstract Machine	178
8.1 Introduction and Presentation of the Chapter	178
8.2 Theatre as Representational Mechanism	181
8.3 The Theatrical Apparatus	184

8.3.1 From Spectatorial Dramaturgy to Visual Dramaturgy	184
8.3.2 Movement as Reflection of the Seer	186
8.4 The Abstract Machine	192
8.4.1 The Logic of Proposal-Response	193
8.4.2 Spectatorship as Together-Being/With-Being/ “Mit-Sein”	195
8.5 From Representation to Expression in the Theatrical Apparatus	198
8.6 The Performative Dispositive and its Implications	202
8.6.1 The Critique of Representation in “While We Were Holding it Together”	204
Chapter 9. Conclusions	210
9.1 From Dialectical to Performative via the Notion of Action (in the Three Case Studies)	212
9.2. Contributions to the Redefinition of Dramaturgy	215
9.2.1 The Academic Gap	215
9.2.2 Methodological Contributions	217
Appendix	219
Bibliography	223
STATEMENT	232